KKN 2019/207

ÅRSREDOVISNING 2020

Länsmuseet Gävleborg

885000-7413

LÄNSMUSEET GÄVLEBORG

Region Gävleborg

Innehåll

Ett år präglat av pandemin ... 3
Länsmuseet Gävleborg ... 5
Årsredovisning 2020 ... 5
Allmänt ... 5
Utvecklingsområden ... 5
Utvecklingsområde 1. Kreativitet genom stöd till det professionella konst- och kulturlivet ... 5
Utvecklingsområde 2. Tillgång till konst och kultur ... 6
Utvecklingsområde 3. Öppenhet och demokrati ... 9
Utvecklingsområde 4. Hållbar attraktivitet ... 11
Särskilda insatser inom kulturarv och kulturmiljö ... 13
Särskilda insatser inom bild- och formkonst och slöjd ... 15
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE ... 16
REDOVISNINGSPRINCIPER OCH NOTER ... 22
Revisionsberättelse ... 29
Bilaga 1 ... 33
Bilaga 2 ... 34
Personal 2020 ... 34
Bilaga 3 ... 35
Bilaga 4 ... 37
Föremål och konstverk förvärvade till samlingarna 2020 ... 37
Bilaga 5 ... 41
Bilaga 6 ... 43

Ett år präglat av pandemin

Större delen av årets verksamhet påverkades kraftigt av coronapandemin. Den publika verksamheten lades nästan helt ner från och med mars, men museet kunde hålla öppet för besökare ända fram till den 18 december. Besöksmässigt sjönk siffrorna drastiskt under våren, steg under sommaren för att åter igen sjunka under hösten och vintern. Året har naturligtvis inneburit många motgångar och mycket besvikelse över uteblivna program, visningar, utställningar, möten, kontakter och samarbeten, men bortser man från detta har år 2020 – trots allt – inneburit mycket positivt för länet.

Trots begränsningarna kom en del skolklasser till museet, i synnerhet under vårterminen. Många utställningar ställdes in men rettigstipendiaten Josefin Lindskogs *Se mig* kunde ändå visas under sommaren och öppnade med en digital vernissage.

I början av pandemin bjöd Länsmuseet via sociala medier in alla till att sticka eller virka en ruta till en stor värmande coronafilt. När pandemin är över ska den sys samman till ett stort värmande täcke. Över tusen lappar har i skrivande stund inkommit, åtföljda av brev med berättelser från ett Sverige i karantän. Glädjande nog ”knycktes” idén av andra och det finns fler coronafiltar på gång i landet.

En större satsning har under året gjorts på digital kommunikation. Filmer, korta och långa, om museets samlingar, berättelser och kunskap, platser i länet och enskilda historier har lagts ut på sociala medier. I många fall är ett föremål även kopplat till databasen Digitalt museum. Det konsekventa arbetet har gett resultat. Antalet följare och interaktioner ökar och det blir alltmer tydligt att en museibesökare kan vara både digital och fysisk. Synen på vad ett museibesök är har förändrats.

Det är också uppenbart att den lilla mikrohistorien, som kan vara ett hus, en plats eller person, drar till sig ett stort lokalt intresse. Museets uppdrag är att verka och synas i hela regionen och under coronaåret har nya digitala kanaler utvecklats i expressfart. Efter pandemin kommer de fortsätta att vara lika viktiga.

Kulturmiljöarbetet har fortskridit som vanligt och i synnerhet de arkeologiska uppdragen har varit många under året. Det största arbetet var utredningen av en 3,4 mil lång och 0,2–0,8 mil bred korridor inför ny Ostkustbana norr om Gävle. Resultatet av utredningen blev bland annat ett stort antal kolbottnar, kolningsgropar och fäbodar. Inom ramen för utredningen har det även pekats ut lägen som kan utgöra förhistoriska boplatser. Dessa kommer att utredas under 2021.

Museet har bidragit med byggnadsantikvarisk expertis i flera projekt. Till de större kan nämnas de interiöra arbeten som pågår i två kyrkor, Hamrånge kyrka och Staffans kyrka.

Stiftelsen Länsmuseet Gävleborg
885000-7413

KKN 2019/207

Under flera års tid har Länsmuseet Gävleborg deltagit i det regionövergripande projektet *Ohtsedidh*, om samisk närvaro i Mellansverige. 2020 färdigställdes en vandringsutställning, en för varje deltagande län, och för Gävleborgs del öppnades utställningen på Stenegård i Järvsö. Kunskapen om såväl det samiska som det skogsfinska kulturarvet utvecklas årligen, främst på grund av ett flertal arkeologiska undersökningar.

Gävle 25 februari 2021

Hans Lindholm Öjmyr
Museichef

Mats Kolarby
Styrelsens ordförande

Länsmuseet Gävleborg

Årsredovisning 2020

Allmänt

Länsmuseets verksamhet har under året påverkats starkt av covid-19-pandemin. Fram till mitten av mars pågick verksamheten enligt planerna, med välbesökta aktiviteter. Därefter har i stort sett samtliga publika arrangemang ställts in på grund av risken för smittspridning. Delar av verksamheten har kunnat pågå som vanligt och beträffande det digitala tillgängliggörandet har en kraftig utveckling gjorts.

Utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1. Kreativitet genom stöd till det professionella konst- och kulturlivet

Mötesplatser

Länsmuseet har under våren samverkat med Kultur Gävleborg i planeringen av konstnärsresidenset *Falnande Språk – ur finnskogen*. Museet har även samverkat med Kultur Gävleborg kring den nationella bibliotekskonferensen *Allt annat än tryckt*, om strategisk medieplanering, och seminarieserien *Slöjdkraft*, som vänder sig till professionella slöjdare och hantverkare.

En av träffarna i Kultur Gävleborgs seminarieserie *Slöjdkraft* hölls på Länsmuseet.

Konferensen *Allt annat än tryckt* med deltagare från hela landet hölls på Länsmuseet. Vidare hölls även ett av seminarierna i Kultur Gävleborgs serie *Slöjdkraft* på museet. Temat var *Finna sin plats som slöjdare – möjligheter och värde.*

I övrigt upphörde publika möten efter pandemins utbrott.

Kompetenshöjande insatser och mentorskap

Museets pedagoger har undervisat i konsthistoria vid Bollnäs folkhögskolas konstutbildning vid fyra tillfällen.

Kulturskapares ekonomiska villkor, ekonomiskt stöd och konstnärlig residensverksamhet

Utställning med verk av Rettigstipendiaten Josefin Lindskog. Utställnings- och medverkansersättning utgick enligt MU-avtalet.

Utvecklingsområde 2. Tillgång till konst och kultur

Barn och unga, kulturplanens prioriterade målgrupp

Fram till mitten av mars rådde stor efterfrågan på museets pedagogiska aktiviteter, med många besök från förskola, grundskola, särskola, gymnasium, folkhögskola och SFI. Efter det bokades bara ett fåtal skolbesök. Utställningen *Sinnerligt* besöktes av många särskoleelever.

Museets pedagoger har samarbetat med konstnärerna Anna Abrahamsson, Cina Autio och Pamela Nilsdotter i ett Skapande skola-projekt där elever från Gävle kommun har bjudits in till visningar och workshops på temana papper och flyta-sjunka.

Under vårterminen har Sörbyskolans grundsärskola regelbundet besökt museet med sina olika klasser. Museets konstpedagog har hållit visningar på olika teman med efterföljande skapande workshops i ateljén. Bland annat har vi pratat om skogen, havet och länets historia.

Museets konstpedagog har tillsammans med konstpedagogen på Region Gävleborg genomfört ett projekt på barnkliniken vid Gävle sjukhus. Projektet utgick från Länsmuseets och regionens konstsamlingar. Syftet var dels att erbjuda konst och pedagogik för inneliggande barn och deras familjer, dels få barn/unga som regelbundet besöker kliniken att använda och aktivera konstsamlingarna. Samtalen kretsade kring teman som platser, landskap, gemenskap och vänskap.

Inga uppsökande skolprogram har genomförts på grund av pandemin.

Länsmuseet har sedan tidigare fyra vandringsutställningar som skolor och folkhögskolor erbjuds att låna kostnadsfritt: *Extra allt*, *Under ytan*, *Hitförda av krigets stormar* och *Idag är jag rom*. Från 2020 erbjuder museet dessutom en ny vandringsutställning: *Ohtsedidh – samiska kulturyttringar i Mellansverige.* Till utställningen hör ett studiematerial för låg- och mellanstadiet. Utställningen har producerats i samarbete med Dalarnas museum och Västmanlands läns museum.

Under 2020 planerades skapande verksamhet för barn och vuxna en lördag varje månad i museets ateljé. Från och med mars har dock alla skapande aktiviteter i ateljén fått ställas in på grund av pandemin.

Under sportlovet har Länsmuseets pedagoger lett skapande verksamhet för barn och vuxna på Länsmuseet, Kulturhuset Bollnäs, Söderhamns bibliotek och Hälsinglands museum. Planerade aktiviteter under påsk-, sommar-, höst- och jullov har ställts in.

Följande utställningar av barn och unga har visats i museet under 2020:
Rymden, elever från Sörby grundsärskola, 5 februari – 1 mars.
Kollage, deltagare i museets sportlovsaktiviteter, 3 mars – 29 mars.
Forntiden, elever från Gefle Montessoriskola, 4 april – 5 maj.
Vårsalong, Kulturskolan i Gävle, 26 maj – 14 juni.

Världsarvsvykort 2020, skolelever från länet tolkar världsarvet Hälsingegårdar, 5 maj-18 december.

Under hela höstterminen 2020 har Länsmuseet och Torsåkers skola samarbetat i ett fortbildningsprojekt för lärarna vid skolan. Syftet med projektet är att öka lärarnas kulturarvskompetens och på det sättet stärka kulturarvets roll i undervisningen. Undervisning på plats i lokala kulturmiljöer är en viktig del i projektet. Projektet fortsätter 2021.

Brett kulturutbud genom samverkan

Länsmuseet samverkar med Kultur Gävleborg inom områdena konst, slöjd, crossmedia, bibliotek och världsarv. Exempel på samverkansaktiviteter är seminarieserien *Slöjdkraft*, konferensen *Allt annat än tryckt,* det konstnärliga residenset *Falnande språk* och vidareutveckling av VR-presentationen av världsarvsgården Bortom Åa. Vidare har museet tillsammans med Kultur Gävleborg planerat en större utställning med verk från Region Gävleborgs konstsamling. Utställningen skulle ha visats i museet under sommaren 2020 men har fått skjutas på framtiden på grund av pandemin.

Länsmuseet samverkar med Folkteatern Gävleborg. Under våren 2020 har museet medverkat i Folkteaterns podcast *Bubblan*, på temat postmodernism. Museet har också bidragit med kunskap och inspiration kring Gävle på 1930-talet inför en eventuell kommande produktion.

Länsmuseet har samarbetat med Folkteatern när det gäller att fördjupa den kulturhistoriska bakgrunden till en kommande scenproduktion. Museet har också samverkat med Kultur Gävleborg kring ett seminarium i serien *Slöjdkraft* och medverkar aktivt i konstprojektet *Falnande språk – ut ur finnskogen.*

Länsmuseet ingår i den regionala samverkansgruppen för barnkultur.

Länsmuseet har samverkat med bibliotek och andra kommunala kulturaktörer kring visning av vandringsutställningar. Utställningar har visats på Stenegård i Järvsö, Bollnäs bibliotek, på Skottes musikteater, i Torsåkers kyrka och Hofors folkets hus.

Länsmuseet visade under cirkusåret 2020 en mindre utställning om cirkus i Gävle teaters foajé.

Gävle kommuns stora satsning på cirkus, som bland annat innebar att ett cirkustält skulle placeras under sommaren i Länsmuseets trädgård blev inställd på grund av pandemin.

Pågående planering med Gävle kommun om ett utökat samarbete kring lokal kulturhistoria i grundskolan.

Ett fortbildningsprojekt med kulturarvsinriktning för lärare vid Torsåkers skola började under höstterminen och fortsätter 2021.

Genom stationeringen av en byggnadsantikvarie i Ljusdal har Länsmuseet sedan lång tid ett nära samarbete med Ljusdalsbygdens museum. Ett exempel på detta är den årliga bildgåtan som lockar ortsbor att upptäcka byggnadsdetaljer i Ljusdals köping som avslutades med en välbesökt final i februari 2020.

Länsmuseet samverkar med Föreningen Hyttan i projektet *Axmar 2.0*, som avser destinationsutveckling av Axmar Bruk. Museets roll är att bidra till utveckling av den pedagogiska verksamheten vid bruket, med särskilt fokus på barn och familjer.

Länsmuseet har även under året samverkat med Föreningen Ockelbo Expo, ett samarbete som kommer att resultera i en utställning om snöskotrar från Ockelbo.

Andra exempel på genomförda samverkansaktiviteter är:

- Medverkan i ABF Gästrikebygdens digitala scen ABF Agera, på temat Pandemier genom historien.
- Föredrag om Kerstin Hesselgren på Kvinnodagsvaka i Musikhuset, Gävle. Vakan arrangerades av en rad lokala organisationer.
- Föreläsning om Gävle som hamnstad i samarbete med Föreningen Norden.

Samverka interregionalt inom museiområdet.
Vandringsutställningen *Ohtsedidh – samiska kulturyttringar i Mellansverige* är en samproduktion med länsmuseerna i Dalarna och Västmanland.

Länsmuseet deltar aktivt i Länsmuseernas samarbetsråd/Sveriges största museum. Fokus under året var redan före coronapandemin att uppmärksamma SKR och Kulturdepartementet på länsmuseernas svåra ekonomiska situation. Detta arbete har delvis varit framgångsrikt och bland annat lett till att RAÄ har fått i uppdrag att utreda länsmuseernas situation och avlämna rapport i januari 2021.

Tillgång till kultur och konst i hela länet

I DigitaltMuseum har Länsmuseet idag närmare 124.000 foton, 1500 konstverk, 15.200 föremål och 12 utställningar tillgängliga på DigitaltMuseum. Museet tar emot kommentarer och frågor kring både föremål och bilder och interagerar dagligen med besökare via DigitaltMuseum.[1]

39 % av länsmuseets registrerade samlingar finns idag tillgängliga digitalt på DigitaltMuseum. Dessa digitaliserade föremål, konstverk och foton har under 2020 haft omkring 420 000 unika visningar. Antalet brukare som använder den digitala tjänsten har ökat med 3,2 % till 306 500. Av störst intresse hos allmänheten är museets fotosamling, som också är den samling som står för flest ”objektsposter” på DigitaltMuseum. Arbetet med att registrera och fota samlingarna har fortsatt under året och över 3300 nya poster har registrerats i databasen.

Information om *DigitaltMuseum* har huvudsakligen gjorts i sociala medier, i syfte att ständigt påminna om denna fantastiska resurs.

[1] https://digitaltmuseum.se/search/?aq=owner:"S-XLM"

Den digitala kommunikationen har dominerat det publika arbetet under året. Flera filmer och direktsända visningar har gjorts som lyfter fram föremål, berättelser och händelser ur Gävleborgs historia. T ex ett sockenlappboställe i Järvsö och Korpåsens skola i Hassela, eller den lite sorgliga historien om Hårtorken från Hassela.[2] Länsmuseet har kunnat glädja sig åt en ständig ökning i antalet digitala deltagare.

Från 2020 erbjuder museet en ny vandringsutställning: *Ohtsedidh – samiska kulturyttringar i Mellansverige.* Utställningen riktar sig främst till mellan- och högstadiet. Dessutom fortsätter utställningarna *Extra allt*, *Under ytan*, *Hitförda av krigets stormar* och *Idag är jag rom* att turnera i länet.

Med anledning av corona har ingen programverksamhet kunnat genomföras i museet, förutom två utomhusarrangemang i Axmar bruk och en Halloweenaktivitet för barn i museets trädgård. I stället har museet ökat sitt fokus på digitalt tillgängliggörande, i första hand via sociala medier. Museet har bland annat hållit digitala live-visningar i de konst- och kulturhistoriska utställningarna.

Arkeologerna uppdaterar Riksantikvarieämbetets digitala kulturmiljöregister inom ramen för de riktlinjer som gäller alla arkeologiska projekt och uppdrag. Över 500 nya lämningar har Länsmuseet registrerat i Hälsingland och i Gästrikland i år. Genom detta arbete blir forn- och kulturlämningar tillgängliga för alla digitalt.[3]

Kultimera, samlingsnamn för regional kulturgaranti för förskoleklass och grundskola

Länsmuseet har varit representerat i arbetsgruppen och bidragit med information till den digitala plattformen. Museet har också medverkat i Kultimeras digitala utbudsdag, som publicerades på www.kultimera.se i april.

Utvecklingsområde 3. Öppenhet och demokrati

Museet har producerat en ny vandringsutställning: *Ohtsedidh – samiska kulturyttringar i Mellansverige,* i samarbete med Dalarnas museum och Västmanlands läns museum. Utställningen riktar sig främst till mellan- och högstadiet. Till utställningen hör även ett skolmaterial.

Länsmuseet Gävleborg har kompletterat utställningen med fynd gjorda vid arkeologiska undersökningar av ett sockenlappboställe i Järvsö, Hälsingland. Dessa har också presenterats digitalt i en direktsänd visning.[4]

---

2 https://www.youtube.com/watch?v=TY3Gi1MIDGI&list=PLbR0Jbcts11kzE_CIoWbg7FaqBIU4UqWD&index=5

3 https://app.raa.se/open/fornsok/

4 https://www.youtube.com/watch?v=A7UvrBOC9G8&list=PLbR0Jbcts11lTJ-XVrfMID9mdLBQapo_P&index=11

Den skogsfinska historien har tidigare undersökts av museets arkeologer, men har under året presenterats i ett digitalt föredrag.[5] En vandringsutställning, *Skogsfinnar*, har också producerats.

Länsmuseet har under pandemin tagit initiativ till den så kallade coronafilten. Besökare och andra lämnar och skickar in stickade rutor till något som, när pandemin är över, ska bli ett väldigt värmande täcke. Över tusen rutor har inkommit tillsammans med berättelser om hur olika personer upplever isoleringen och rädslan inför covid19. Till viss del publiceras berättelserna anonymiserade i sociala medier.

Samråd, inflytande och transparens

Länsmuseets digitala kommunikation, på webb och i sociala medier har genomgått en kraftig förändring, professionalisering och utökning under året. Fler delar av verksamheten har blivit synliga och tillgängligheten i hela länet har förbättrats avsevärt. Antalet följare och interaktioner på sociala medier har också ökat kraftigt.

Länsmuseet kommunicerar i stort sett all information på webb och till viss del i sociala medier. Informationen om säkerhetsåtgärder under pandemin har varit tydliga.

Mångfald och likabehandling

Planerade pedagogiska aktiviteter för nyanlända elever blev inställda på grund av pandemin.

Lillhagsskolan har under våren besökt museet med flera grupper av 6-åringar i förskoleklass, där många av barnen inte helt behärskat det svenska språket. Vi har pratat om vad ett museum är, om historia, vad är konst och vad en konstnär gör.

Utställningen *Sinnerligt* som visades under våren besöktes av många grupper, skolor och personer med funktionsvariation, både fysiska och kognitiva.

Fortsatt arbete med personer med neuropsykiatriska funktionsvariation och/eller önskan om bättre psykiskt mående. Bland annat hölls visningar för elever med kognitiva och fysiska funktionsnedsättningar i utställningen *Sinnerligt*. Ett konstprojekt för barn inskrivna vid barnkliniken på Gävle sjukhus genomfördes i samverkan med region Gävleborgs konstpedagog. En serie visningar och workshops i museet hölls för klasser i grundsärskolan, Sörbyskolan Gävle. Länsmuseet har också haft ett samarbete i form av en serie visningar och workshops med Sörbyskolans autismklasser.

Som ett led i museets arbete med tillgänglighet har vi utarbetat ett nedladdningsbart häfte för besökare som behöver förbereda sitt besök på museet, till exempel på grund av neuropsykiatriska eller kognitiva funktionsnedsättningar.

5

https://www.youtube.com/watch?v=FNAYeuylqbQ&list=PLbR0Jbcts11mL2nGC9IhXwouGOHFoIHOa&index=4&t=11s

Nationella minoriteter och minoritetsspråk

En vandringsutställning om samer i Mellansverige, producerad av projektet *Ohtsedidh* öppnade i Stene gård i Järvsö den 6 juni. I utställningen kan man läsa bland annat sydsamiska ord och dess betydelse.

Länsmuseet har medverkat i Kultur Gävleborgs podd, som har fokus på Sveriges nationella minoriteter. Museets bidrag blev samernas tidiga historia och de finska krigsbarnens historia i Gävleborg.

Museet arbetade med att ta fram en vandringsutställning om skogsfinnar som skulle ha visats vid Finnsamkonferensen i Hassela under hösten.

Museet har även uppmärksammat samers, romers, tornedalingars och sverigefinnars flaggdagar genom att hissa respektive minoritetsflagga.

Vandringsutställningen *Idag är jag rom* har visats i Studion under sommaren och under minoritetsveckan.

Interkulturell dialog

Erbjuda pedagogiska aktiviteter för nyanlända elever.
Se ovan.

Lillhagsskolans förskoleklasser med många nyanlända elever har regelbundet besökt museet för visningar.

Utvecklingsområde 4. Hållbar attraktivitet

Uppdragsverksamheten inom arkeologi och byggnadsvård resulterar i kunskapsuppbyggnad inom kulturmiljöområdet. Resultaten sprids till intresserade via protokoll, rapporter och sociala medier, men även via Riksantikvarieämbetets Kulturmiljöregister, där forn- och kulturlämningar registreras och blir tillgängliga för alla via webben. Det har inte genomförts några föredrag i år på grund av Coronapandemin.

Länsmuseets arkeologer har fortsatt sitt arbete med att kartlägga samernas historia. Detta år har det gjorts tre mindre undersökningar av samiska platser i Hälsingland.

Byggnadsantikvarierna håller varje år en föreläsning för studenter på Högskolans byggnadsingenjörsprogram inom ramen för kursen "Ändring av byggnad". Eleverna får kännedom i kulturmiljövården, lagstiftning, Länsmuseets roll och hur vi arbetar med rådgivning, remisser, uppdrag samt för att nå ut med vårt budskap.

Utbildning och forskning

Högskolans planerade forskningsprojekt har inte kunnat genomföras. Föregående års forskningsprojekt är slutfört och avrapporterat.

Museets pedagoger har undervisat i konsthistoria vid Bollnäs folkhögskolas konstutbildning vid fyra tillfällen.

Miljöperspektiv

Inom byggnadsvården är det naturligt att i olika sammanhang återkommande lyfta fram de miljömässiga fördelarna med att återanvända äldre byggnadsdelar och material, istället för att ständigt köpa nytt vid renoveringar. Dessutom förvanskar man inte husen utan bevarar dess karaktär. Här följer ett par exempel:

Under sommaren renoverades Kråkö kapell i Hudiksvalls skärgård. Vid ommålningen användes enbart miljövänliga färgborttagningsmedel, vilket visade sig fungera väldigt bra. För att minska energiförbrukningen ser många församlingar över uppvärmningssystemen i sina byggnader och i år utrustades exempelvis Fågelsjö kapell med värmepumpar, vilka fick en anpassad placering med hänsyn till byggnadens kulturhistoriska värde.

Genom de kyrkogårdsinventeringar Länsmuseet utfört i Gävle, Delsbo och Norrbo ökar möjligheten till återanvändning av vissa äldre gravvårdar, vilket innebär en stor besparing miljömässigt. Vi försöker återkommande lyfta fram miljövinsterna med återbruk och återanvändning av byggnader och byggnadsdetaljer i samband med rådgivning till allmänheten och när vi besvarar remisser från kommuner och andra instanser.

Stora arbeten pågår interiört i både Staffans kyrka i Gävle och Hamrånge kyrka i Bergby där Länsmuseet bidrar med byggnadsantikvarisk expertis. Förutom varsam renovering av målade och putsade ytor, utgörs en stor del av projekten av att varsamt energieffektivisera byggnaderna, liksom att skapa möjligheter till utökade verksamheter i kyrkorna, utan att deras kulturvärden förvanskas eller helt försvinner.

I början av 2020 färdigställdes renoveringen av Ljusdals pastorsexpedition, ett arbete som i hög grad har präglats av både varsamhet och miljötänkande och där Länsmuseet dokumenterade ombyggnaden av den tidigare prästgården.

Kulturella och kreativa näringar

Under våren planerades en historisk matmarknad i samverkan med Slow Food Gästrikland. Museet skulle även ha haft ett heldagsprogram i Alfta under rubriken *Husförhör*, där bland annat lokala mattraditioner skulle lyftas fram. Båda arrangemangen ställdes in på grund av covid-19-pandemin.

På Järnrikets webbplats presenteras kulturhistorisk information om ett 30-tal utvalda miljöer. Dessutom finns tematiska fördjupningar, exempelvis om järnframställning, handeln med järn och livet på bruken.

Interregionalt, nationellt och internationellt perspektiv

År 2020 är sista året för det treåriga projektet *Ohtsedidh*. Under våren har en vandringsutställning producerats med tillhörande studiematerial. Projektets webbsida har utökats med en skoldel.

Särskilda insatser inom kulturarv och kulturmiljö

Bidra till att skapa mötesplatser mellan länets kulturarvsaktörer, arrangörsled och besöksnäring

Under våren planerade Länsmuseet en publik heldagsaktivitet i Alfta med rubriken *Husförhör*, som var tänkt att samla en mängd olika kulturarvsaktörer på en plats i länet. Arrangemanget fick ställas in på grund av pandemin.

Undersöka och ompröva rådande kulturarvsberättelser i samverkan med forskare och professionella kulturskapare

I den sista etappen av basutställningen *Historien händer här* undersöks och problematiseras bland annat den etablerade bilden av böndernas historia i Gävleborg.

Arkivens dag kunde i år endast genomföras digitalt. Temat var svart på vitt och ett bildspel visades i sociala medier där hälsingefotografen P W Hägers innehållsrika bildsamling lyftes fram.

Vidareutveckla synliggörandet av de nationella minoriteternas kulturarv

Förutom att vandringsutställningen *Ohtsedidh -samiska kulturyttringar* i Mellansverige har öppnats är nu även rapporten *Lappatäkten - ett sockenlappboställe i Järvsö* klar. Rapporten berättar om resultaten från den första arkeologiska undersökningen som gjorts av ett sockenlappboställe i Sverige.

Inom projektet *Skogsfinnar i Hassela* pågår en produktion av en vandringsutställning som skulle ha visats vid Finnsamkonferensen i Hassela. På grund av pandemin blev konferensen inställd. Vandringsutställningen planeras istället att visas under 2021.

Samverka med länets berörda aktörer kring gemensamma satsningar

Länsmuseet har samverkat med Kultur Gävleborg i planeringen av kunskapsdagen för Världsarvet Hälsingegårdar, som ställdes in på grund av pandemin.

Stödja insatser som förenar bevarande och nyttjande för hållbar utveckling av kulturarv

Privatpersoner och kommuner vänder sig till museet för att få rådgivning inom byggnadsvård och arkeologi. En stor del av rådgivningen görs via telefon och mejl, men även genom besök på plats. Under året har Länsmuseet bland annat fått in frågor från privatpersoner som köpt hus. De behöver hjälp med hur de ska renovera utan att förvanska sitt hus och dess karaktär, men även få tips på bra hantverkare. De vanligaste frågorna inom arkeologin handlar om huruvida påträffade stenar/föremål är ett fornfynd och i så fall hur gammalt det är.

Remisshanteringen är en viktig del av Kulturmiljöavdelningens arbete. Men det är även ett sätt att lyfta fram nya perspektiv kring kulturmiljöer i olika typer av planärenden.

Verka för att länets kulturmiljöer tas tillvara i samhällsutvecklingen som en källa till kunskap och upplevelser för alla

Länsmuseet har gjort filmer på temana arkeologi och kulturmiljö för att sprida kunskap och skapa intresse. Ett exempel är en arkeologisk inventering av byggnadslämningar i Korpåsen[6] i norra Hälsingland, som ledde till ett lokalt engagemang i sociala medier. En ung kvinna hörde av sig till museet om sitt arv, ett hus utanför Hassela, och ville berätta om hur hon, trots förfallet, vill försöka rädda det åt eftervärlden. Det var hennes kulturarv som hon ville försvara.[7] Det blev också en film, i direkt dialog med en länsinvånare.

I samarbete med Statens historiska museer har länsmuseet gjort arkeologiska undersökningar av samiska lämningar inom projektet *Det delade landet*. Bland annat undersöktes en samisk härd i Jättendal.

Länsmuseet har i samarbete med Arkeologerna från Statens historiska museer utfört arkeologiska undersökningar i Axmar bruk. Arbetet berörde främst området vid växthuset och växthusträdgården. Den trädgårdsgång som finns utsatt på 1884 års karta kunde identifieras. Även utbredningen av herrgårdsbyggnaden från 1700-talet klarlades och har markerades ut. Fortsatta undersökningar planeras under kommande år.

Kulturmiljöavdelningen avrapporterar sina projekt och uppdrag i rapporter som finns tillgängliga på museets hemsida.[8]

Remisshantering och rådgivning i kulturmiljöfrågor till kommuner, myndigheter och civilsamhälle.

Tillgängliggöra kulturarv och kulturmiljö för barn och unga

Inga publika aktiviteter har kunnat genomföras efter sportlovet på grund av pandemin.

Ett fortbildningsprojekt med kulturarvsinriktning för lärare vid Torsåkers skola började under höstterminen och fortsätter 2021. Syftet är att lokala kulturmiljöer ska användas mer i undervisningen, inte bara i klassrummet utan också på plats i olika kulturmiljöer.

Stimulera interkulturell dialog

Länsmuseet Gävleborg ingår i ett internationellt projekt *DigMus Project* (https://digmus.eu/)om digital kompetensutveckling i museer. Det leds av Uppsala universitet och har deltagare från Sverige, Estland och Litauen.

---

[6] https://www.youtube.com/watch?v=2mmI-w9WlaE&list=PLbR0Jbcts11mL2nGC9IhXwouGOHFoIHOa&index=3&t=4s

[7] https://www.youtube.com/watch?v=n-8yKi6lFaQ&t=5s

[8] http://lansmuseetgavleborg.se/rapportlista#Rapporter%202020

Särskilda insatser inom bild- och formkonst och slöjd

Skapa mötesplatser för länets aktörer för erfarenhetsutbyte, kompetenshöjande insatser och samverkan

Ett av seminarierna i Kultur Gävleborgs serie *Slöjdkraft* har hållits på museet. Temat för seminariet var *Finna sin plats som slöjdare – möjligheter och värde.*

Stärka professionella kulturskapares villkor och skapa bättre förutsättningar för deras arbete

Avtalsenlig utställningsersättning enligt MU-avtalet har utgått för Josefin Lindskogs utställning *Ser du mig nu?*

Utöka samverkan mellan verksamhetsutveckling inom konst och verksamhetsutveckling inom hemslöjd samt aktörer som arbetar med konst- och slöjdsamlingarna i länet

Ingen aktivitet under året.

Arbeta för att utveckla och sprida konst och slöjd i nya sammanhang och miljöer

Med den så kallade coronafilten uppmanar museet personer i länet och landet att sticka rutor och skicka in, så att det så småningom kan sys samman till ett stort värmande täcke.

Länsmuseets planerade hantverkscaféer i museet varje månad har fått ställas in från och med mars.

En direktsänd visning av studiesamlingen Textila mönster och tekniker på Instagram och Facebook gav 490 visningar.

Stimulera eget skapande inom slöjd och konst genom workshops, programverksamhet och utställningar.

Olors-Kristin, slöjdare och entreprenör från Storvik, har inspirerats av Länsmuseets samlingar i magasinet och försöker föra slöjdkunskapen och hantverkstraditionen vidare.[9]

Identifiera möjligheter och förutsättningar att sätta konst och slöjd i ett internationellt perspektiv genom konstnärliga utbyten och konstnärliga residens i länet

Ingen övergripande dialog har ägt rum. Däremot samverkar museet med Kultur Gävleborg kring residenset *Falnande språk.*

---

9 https://www.youtube.com/watch?v=ENvmx3bv6Zs&list=PLbR0Jbcts11nkfaiLkRjm8FmwnUTmblPz&index=2&t=307s

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Verksamhet

Information om verksamheten

Stiftelsens ändamål är att förvalta stiftelsens samlingar, arkiv, byggnader och depositioner med mera, och hålla dem tillgängliga för allmänheten. Stiftelsen skall inom Gävleborgs län bedriva och främja kulturminnesvård, såväl på det naturhistoriska området som på det kulturhistoriska området, utställnings-, konstbildnings- och pedagogisk verksamhet samt utveckla och förnya metoder härför.

Stiftelsen Länsmuseet Gävleborg tillfördes samlingar och byggnad i samband med en permutation 1978. Tillgångarna hade ursprungligen donerats genom gåva av John och Antonie Rettig till Gefle stad. Som en anpassning till stiftelselagen och för att ge en rättvisande bild bokfördes tillförd egendom till ett försiktigt beräknat marknadsvärde omvandlat till 1978 års prisnivå. Samlingarna åsattes ett värde av 10 mnkr och byggnaden ett värde av 3 mnkr. Tillgångarna utgör stiftelsens grundkapital.

Stiftelsens säte är i Gävle.

Flerårsöversikt

(tkr)	2020	2019	2018	2017
Soliditet	62,0	66,4	65,8	66,2
Balansomslutning	25 101	23 388	23 111	22 178
Eget kapital	15 560	15 529	15 209	14 687

Väsentliga händelser under och efter räkenskapsåret

Verksamhetsbidraget från Region Gävleborg har år 2020 räknats upp med 1,85 % jämfört med 2019 års nivå, vilket motsvarar föregående års uppräkning.

Coronapandemin hade en väldigt stor påverkan på Länsmuseet Gävleborgs verksamhet. Intäkter från uthyrningen av konferenslokaler, visningar, workshop samt försäljningen i butiken och cafét sjönk kraftigt. Museet följde Regionens rekommendationer och stängde för besökarna i mitten av december. Lyckligtvis påverkades inte Kulturmiljövård speciellt mycket av pandemin. Arkeologer och byggnadsantikvarier fick många nya uppdrag under året, vilket hade en stor positiv påverkan på museets rörelseresultat.

Värdepappersportföljen hanteras från och med år 2016 genom diskretionär förvaltning. På grund av Coronapandemin sjönk portföljens värde kraftigt under våren 2020 för att återhämta sig helt fram mot slutet av året.

Från och med 1 januari 2019 tillämpar Länsmuseet Gävleborg omsättningsmodellen exklusive bidrag för beräkning av momsavdrag. Utifrån

denna momsmodell har Stiftelsen gått in med ett yrkande om omprövning av moms för år 2012 och 2013. I juni 2020 beslutade Skatteverket om avslag till omprövningen av år 2012 och i december inkom ett övervägande till beslut om avslag även för räkenskapsåret 2013. Med anledning av detta valde Länsmuseet Gävleborg att, från och med 1 januari 2021, åter inkludera direkta bidrag i beräkningen av fördelnings- och avdragsnycklar för ingående moms på de gemensamma kostnaderna.

Stiftelsen Länsmuseet Gävleborgs ekonomi är fortsatt i balans.

Förändringar i eget kapital

	Ändamåls bestämda medel	Bundet eget kapital	Fritt eget kapital	Summa eget kapital
Eget kapital 2019-01-01	**2 840 836**	**13 000 000**	**-632 200**	**15 208 636**
Årets resultat			207 907	207 907
Ändamålsbestämt	112 426			112 426
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel från tidigare år				
Eget kapital 2019-12-31	**2 953 262**	**13 000 000**	**-424 293**	**15 528 969**
Årets resultat			7 898	7 898
Ändamålsbestämt	23 506			23 506
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel från tidigare år				
Eget kapital 2020-12-31	**2 976 768**	**13 000 000**	**-416 395**	**15 560 373**

För Stiftelsen Länsmuseet i Gävleborg ekonomi i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning jämte noter.

Resultaträkning	Not	2020-12-31	2019-12-31
Verksamhets intäkter			
Verksamhetsbidrag Region Gävleborg		18 346 000	18 012 000
Övriga bidrag	2	4 385 365	6 098 607
Uppdragsintäkter		3 866 176	1 489 889
Övriga intäkter		882 086	1 435 126
Summa verksamhets intäkter		27 479 627	27 035 622
Verksamhets kostnader			
Fastighetskostnader		-3 772 932	-4 496 814
Övriga externa kostnader		-7 419 989	-5 913 076
Personalkostnader	3	-16 190 944	-16 736 055
Avskrivningar	4,5	-181 289	-130 989
Summa verksamhets kostnader		-27 565 154	-27 276 934
Verksamhetsresultat		**-85 527**	**-241 312**
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper som är anläggningstillgångar		94 024	449 703
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		0	0
Räntekostnader och liknande resultatposter		-599	-485
Summa finansiella intäkter och kostnader		93 425	449 219
Årets resultat		**7 898**	**207 907**

Balansräkning	Not	2020-12-31	2019-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnad	4	2 880 000	2 910 000
Inventarier och installationer	5	780 603	328 276
Samlingar	6	10 000 000	10 000 000
		13 660 603	13 238 276
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	7	6 531 245	6 491 999
		6 531 245	6 491 999
Summa anläggningstillgångar		**20 191 848**	**19 730 275**
Omsättningstillgångar			
Varulager			
Handelsvaror		148 916	167 863
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 847 560	1 006 897
Övriga fordringar		56 234	140 297
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 421 092	1 477 161
Upparbetad men ej fakturerad intäkt		1 355 883	773 700
		4 680 769	3 398 055
Kassa och bank		79 022	91 781
Summa omsättningstillgångar		**4 908 706**	**3 657 698**
Summa tillgångar		**25 100 554**	**23 387 973**

EGET KAPITAL OCH SKULDER	Not	2020-12-31	2019-12-31
Eget kapital och fonder			
Ändamålsbestämda medel		2 976 768	2 953 262
Bundet eget kapital		13 000 000	13 000 000
Balanserat resultat		-424 293	-632 200
Årets resultat		7 898	207 907
Summa eget kapital och fonder		15 560 373	15 528 969
Kortfristiga skulder			
Checkräkningskredit	8	212 370	913 391
Leverantörsskulder		1 073 718	981 161
Övriga kortfristiga skulder		538 392	328 240
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		3 522 035	1 361 546
Fakturerad men ej upparbetad intäkt		4 193 666	4 274 666
Summa kortfristiga skulder		9 540 181	7 859 004
Summa eget kapital och skulder		**25 100 554**	**23 387 973**

REDOVISNINGSPRINCIPER OCH NOTER

Not 1

Stiftelsen Länsmuseet Gävleborg upprättar årsredovisningen med tillämpning av årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Intäkter

Bidrag

Bidrag redovisas i den period som det erhållna bidraget avser.

Uppdragsintäkter

För tjänsteuppdrag till fast pris redovisas de inkomster och utgifter som är hänförliga till ett utfört tjänsteuppdrag som intäkt respektive kostnad i förhållande till uppdragets färdigställandegrad på balansdagen (successiv vinstavräkning). Ett uppdrags färdigställandegrad bestäms genom att nedlagda utgifter på balansdagen jämförs med beräknade totala utgifter. I de fall utfallet av ett uppdrag inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, redovisas intäkter endast i den utsträckning som motsvaras av de uppkomna uppdragsutgifter som sannolikt kommer att ersättas av beställaren. En befarad förlust på ett uppdrag redovisas omgående som kostnad.

För tjänsteuppdrag på löpande räkning redovisas inkomsten som är hänförlig till ett utfört tjänsteuppdrag som intäkt i takt med att arbete utförs och material levereras eller förbrukas.

Övriga intäkter

Avser intäkter från café- och butiksförsäljning, visningar, programintäkter, depositionsavgifter samt uthyrning av lokaler och parkeringsplatser.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången.

I byggnadens redovisade värde har offentliga bidrag reducerat anskaffningsvärdet avseende förvärv som är hänförliga till om-, till- och nybyggnation av byggnaden.

Utgifter för löpande reparation och underhåll redovisas som kostnader.

Realisationsvinst respektive realisationsförlust vid avyttring av en anläggningstillgång redovisas som Övrig rörelseintäkt respektive Övrig rörelsekostnad.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i

förekommande fall tillgångens restvärde. Stiftelsens mark har obegränsad nyttjandeperiod och skrivs inte av. Linjär avskrivningsmetod används för övriga typer av materiella tillgångar.
Följande avskrivningstider tillämpas:

Byggnad	100 år
Inventarier	5–10 år

Samlingar har obegränsad nyttjandeperiod och skrivs inte av.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar värdepapper, kundfordringar och övriga fordringar, leverantörsskulder, och låneskulder. Instrumenten redovisas i balansräkningen när Stiftelsen blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor.
Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförts och stiftelsen har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten.

Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelserna har reglerats eller på annat sätt upphört.

Kundfordringar och övriga fordringar
Fordringar tas upp till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Andra långfristiga värdepappersinnehav
Posten består huvudsakligen av fonder i en värdepappersportfölj som hanteras genom diskretionär förvaltning. Innehaven innehas på lång sikt. Tillgångar redovisas inledningsvis anskaffningsvärde. Därefter redovisas de till anskaffningsvärde med bedömning av om nedskrivningsbehov föreligger.

Låneskulder och leverantörsskulder
Låneskulder och leverantörsskulder redovisas initialt till anskaffningsvärde efter avdrag för transaktionskostnader.

Nedskrivningsprövning av finansiella anläggningstillgångar
Vid varje balansdag bedömer Stiftelsen om det finns någon indikation på nedskrivningsbehov i någon utav de finansiella anläggningstillgångarna. Nedskrivning sker om värdenedgången bedöms vara bestående. Nedskrivning redovisas i resultaträkningsposten Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar. Nedskrivningsbehovet prövas för värdepappersportföljens värde.

Varulager

Varulagret värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet.

Ersättningar till anställda

Kortfristiga ersättningar: Kortfristiga ersättningar i stiftelsen utgörs av lön, sociala avgifter, betald semester, betald sjukfrånvaro och sjukvård. Kortfristiga ersättningar redovisas som en kostnad och en skuld då det finns en legal eller informell förpliktelse att betala ut en ersättning.

Nyckeltalsdefinitioner

Soliditet
Eget kapital i förhållande till balansomslutningen.

Not 2 Övriga bidrags fördelning	2020-12-31	2019-12-31
I posten ingår bidrag från:		
Lönebidrag Arbetsförmedlingen	1 122 992	1 321 431
Gästriklandsfonden	900 000	1 022 809
Riksantikvarieämbetet	644 404	628 750
Region Gävleborg	295 000	1 453 826
Länsstyrelsen Gävleborg	866 066	841 450
Gävle kommun	115 000	0
Övrigt	441 903	830 341
Summa	**4 385 365**	**6 098 607**

Not 3 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

Medelantal anställda	2020-12-31	2019-12-31
Kvinnor	20	20
Män	8	8
Totalt	**28**	**28**

Not 4 Byggnad	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärde	19 143 949	19 143 949
Årets anskaffning	0	0
Erhållna offentliga bidrag	0	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**19 143 949**	**19 143 949**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-16 233 949	-16 203 949
Årets avskrivningar	-30 000	-30 000
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-16 263 949**	**-16 233 949**
Utgående restvärde enligt plan	**2 880 000**	**2 910 000**

Not 5 Inventarier och installationer	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärden	1 874 132	1 874 132
Inköp	603 616	0
Försäljningar och utrangeringar	0	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**2 477 748**	**1 874 132**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 545 856	-1 444 867
Årets avskrivningar	-151 289	-100 989
Försäljningar och utrangeringar	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-1 697 145**	**-1 545 856**
Utgående restvärde enligt plan	**780 603**	**328 276**

Not 6 Samlingar	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärden	10 000 000	10 000 000
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**10 000 000**	**10 000 000**
Utgående restvärde enligt plan	**10 000 000**	**10 000 000**

Not 7 Andra långfristiga värdepapper	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärden	6 491 999	6 003 818
Tillkommande värdepapper	3 437 935	5 301 844
Avgående värdepapper	-3 398 689	-4 813 663
Utgående anskaffningsvärden	**6 531 245**	**6 491 999**
Marknadsvärde aktier och värdepapper	**7 315 005**	**6 815 706**

Not 8 Checkräkningskredit	2020-12-31	2019-12-31
Beviljat belopp på checkräkningskredit uppgår till	6 000 000	6 000 000

FÖRVALTADE STIFTELSER 2020-01-01 -- 2020-12-31

Länsmuseets stipendiefond för barn- och ungdomsverksamhet
Dagmar och Philibert Humblas stiftelse

Förvaltade stiftelsers tillgångar	**Not**	**2020-12-31**	**2019-12-31**
Bank, Stipendiefond		3 066	64 926
Bank, Humblas stiftelse		0	602 916
Fonder, Stipendiefond		64 902	0
Fonder, Humblas stiftelse		554 950	0
Summa		**622 918**	**667 842**

Förvaltade stiftelsers skulder och kapital			
Stipendiefonden	1	64 926	64 926
Stipendiefonden, avkastning		3 042	0
Humblas stiftelse	1	554 950	553 916
Humblas stiftelse skuld till Länsmuseet	1	0	49 000
Summa		**622 918**	**667 842**

Ställda säkerheter	**Inga**	**Inga**
Ansvarsförbindelser	**Inga**	**Inga**

Not 1 Förändring stiftelsekapitalet	**Ingående balans**	**Ianspr.tag. av fond**	**Avkastn. kapital**	**Utgående balans**
Stipendiefond	64 926		3 042	67 968
Humblas stiftelse	602 916	-49 000	1 034	554 950
	667 842			**622 918**

Gävle den 25 februari 2021

Mats Kolarby, ordförande
Utsedd av Region Gävleborg

Ylva Bandmann, vice ordförande
Utsedd av Region Gävleborg

Inger Elisson-Wigö
Utsedd av Region Gävleborg

Lena Åberg
Utsedd av Region Gävleborg

Pia Jansson
Utsedd av Region Gävleborg

Norea Persson
Utsedd av Gävle kommun

Owe Norberg
Utsedd av Gästrike-Hälsinge Hembygdsförbund

Min revisionsberättelse har
Avgivits 2021-03-02

Daniel Ageflod
Auktoriserad revisor
Er Revision i Gävle AB

Min revisionsberättelse har
Avgivits 2021-03-02

Ingrid Jonsson
Förtroendevald revisor
Utsedd av Region Gävleborg

Stiftelsen Länsmuseet i Gävleborgs Län

Org.nr. 885000-7413

REVISIONSBERÄTTELSE

Till styrelsen i Stiftelsen Länsmuseet i Gävleborgs Län
Org.nr. 885000-7413

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Länsmuseet i Gävleborgs Län för år 2020. Stiftelsens årsredovisning ingår på sidorna 16-28 i detta dokument.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2020 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Jag är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.
Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Övriga upplysningar

Revisionen av årsredovisningen för år 2019 har utförts av en annan revisor som lämnat en revisionsberättelse daterad 27 februari 2020 med omodifierade uttalanden i Rapport om årsredovisningen.

Annan information än årsredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för den andra informationen. (men innefattar inte årsredovisningen och min revisionsberättelse avseende denna).

Mitt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och jag gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med min revision av årsredovisningen är det mitt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar jag även den kunskap jag i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om jag, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är jag skyldig att rapportera detta. Jag har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera stiftelsen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

ER REVISION
I GÄVLE AB

Revisorns ansvar
Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.
Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Stiftelsen Länsmuseet i Gävleborgs Län för år 2020.

Enligt min uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Jag är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mitt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen, eller om det finns skäl för entledigande, eller

- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande.

Gävle den 2 mars 2021

Daniel Ageflod
Auktoriserad revisor / Medlem i FAR

Av Region Gävleborg utsedd revisors revisionsberättelse för stiftelsen Länsmuseet år 2020.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet, med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning.

Mina iakttagelser är att Länsmuseets styrelse har utfört sitt uppdrag. Verksamheten har anpassat sig efter Coronapandemin.

Jag har tagit del av den auktoriserade revisorns granskning och revisionsberättelse och har inget att invända mot denna.

Ingrid Jonsson. Bollnäs den 2021-03-02

.....

Revisor

Bilaga 1

STATISTIK 2020

Besöksantal	**2020**	**2019**	**2018**
Besökare i museet	34 619	64 989	58 780
Varav besökare 0-18 år	6 209	12 241	13 110
Programverksamhet kommunvis*			
Bollnäs	4	3	7
Gävle	23	73	64
Hofors	4	6	1
Hudiksvall	5	6	7
Ljusdal	9	20	5
Nordanstig	2	9	2
Ockelbo	1	4	0
Ovanåker	2	5	2
Sandviken	2	10	5
Söderhamn	1	8	0
Summa programaktiviteter	**53**	**144**	**136**
Programaktiviteter för barn och unga			
Programaktiviteter för barn och unga	12	31	40
Antal utställningar kommunvis**			
Bollnäs	1	0	2
Gävle	24	32	24
Hofors	2	0	0
Hudiksvall	0	1	1
Ljusdal	1	0	2
Nordanstig	0	0	2
Ockelbo	0	0	0
Ovanåker	0	0	0
Sandviken	0	3	4
Söderhamn	0	0	2
Summa utställningar	**28**	**32**	**37**
Utställningar för barn och unga (0-18)			
Utställningar för barn och unga (0-18)	**17**	**21**	**13**
Besökare/följare på webb och i sociala medier			
Länsmuseets hemsida (sidvisningar)	111 759	137 202	120 445
Digitalt museum (objektsvisningar)	418 250	559 451	522 200
Facebook (följare)	3370	2 817	2 520
Facebook (störst räckvidd för enskilt inlägg)	37 383		
Instagram (följare)	2245	1 802	1 426
Instagram (total räckvidd alla inlägg)	155 187		
Youtube (visningar)	4362		
Bloggar (besök)	10 065	12 131	11 800
Antal deltagare i digitala arrangemang**	98 314		

* Inklusive arrangemang där Länsmuseet varit medarrangör.
** Som digitala arrangemang räknas digitala visningar, utställningar och andra evenemang som sänds digitalt.

Bilaga 2

Personal 2020

Tillsvidareanställda och visstidsanställda.

Museichef och stab

Öjmyr Hans	museichef
Bergman Christina	ekonomiadministratör
Holst Lisa	administratör
Svensson Victoria	ekonom
Södergren Helene	IT-samordnare
Söderström Hans	museitekniker
Högfors Elzbieta	assistent
Brink Lars*	medieproducent

Kulturmiljö

Björck Maria	avdelningschef
Altner Anders	arkeolog
Blennå Inga	arkeolog
Westrin Kerstin	arkeolog
Olsson Daniel	byggnadsantikvarie
Olsson Ulrika	byggnadsantikvarie

Publika avdelningen

Broström Ingela	avdelningschef
Jönsson Ingela	konstpedagog/intendent
Olinder Elisabet	museivärd
Schill Richard	kulturmiljöpedagog
Ullberg Jonas	museitekniker
Österberg Eva	samordnare kundservice
Ann Nilsén	pedagog/intendent (tom 2020-08-30)

Samlingar och digitalt tillgängliggörande

Börjeson Ann-Christine	avdelningschef
Hedén Sofia	arkivarie
Jakobson Tomas	museiassistent
Jeppesen Beatrice*	museiassistent
Larsdotter Anna	antikvarie
Påhlman Ann-Christin	museiassistent
Weston Wärn Åsa	museiassistent
Zetterström Maria	webbredaktör
Grundvig Bengt*	museiassistent
Johansson Appel Jimi*	museiassistent
Lindkvist Kristina	konstintendent
Westlund Jonas	medieproducent

*visstidsanställning

Bilaga 3

TILLFÄLLIGA UTSTÄLLNINGAR 2020

Produktion Länsmuseet Gävleborg om inget annat anges.

Utställningar i museet

4 september 2019 – 19 januari 2020. **Vi lever. En ny tid är här.** I samarbete med Peter Alzén och Anders Sundin.

5 oktober 2019 – 25 mars 2020. **Gefle brinner.**

15 december 2019 – 12 januari 2020. **Länskonst 2019.** I samarbete med Gävleborgs Länskonstförening.

11 december 2019 – 26 januari 2020. **Världens bästa lekpark.** Studion.

25 januari – 18 mars. **Sinnerligt.** Produktion Scen:se i samarbete med konstnärerna Greta McMillan (bildkonst), Laura Blake (textilkonst) och Ellie Griffiths (scenkonst).

5 februari – 18 mars. **Rymden.** Sörby grundsärskola. Studion.

3 mars – 29 mars. **Kollage.** Skapade av barn och unga i muséets ateljé. Studion.

1 februari – 3 maj. **Naturens nygamla former.** Foto Mats Dahlén.

3 mars – 29 mars. **Forntiden.** Kristallen Gefle Montessoriskola. Studion.

5 maj – 18 december. **Måla för fest – världsarvsvykort 2020.**

26 maj – 14 juni. **När världen är upp och ner. Kulturskolans vårsalong 2020.** Studion.

13 juni – 30 augusti 2020. **Ser du mig nu.** Teckningar och textila objekt av Josefin Lindskog.

19 september – 22 november. **Sötvatten – en värld av liv.** Produktion Regionmuseet Kristianstad i samarbete med fotografen och filmaren Johan Hammar.

29 september – 25 oktober. **Ohtsedidh – samiska kulturyttringar i Mellansverige.**

25 september – 22 oktober. **Idag är jag rom.** Studion.

10 december – 18 december. **Fortuna och Bazola.**

Utställningar i länet

22 november 2019 – 10 december 2020. **Fortuna och Bazola.** På Gävle Teater.

27 juni – 16 augusti. **Axmar i grund och botten.** Båthuset, Axmar bruk. I samarbete med föreningen Hyttan.

Vandringsutställningar

Ohtsedidh – samiska kulturyttringar i Mellansverige har visats på Stenegård i Järvsö, på Bollnäs Bibliotek, i Torsåkers kyrka och Hofors Folkets hus.

Hitförda av krigets stormar. Finska krigsbarn i Gävleborg har visats på Skottes musikteater i Gävle samt i samband med Skottes föreställningar i Hedemora och Orsa.

Bilaga 4

Föremål och konstverk förvärvade till samlingarna 2020

En flossanål med bruksanvisning och en mattnål i originalkartong, Aladdin.
Gåva inlämnad av Bomhus secondhand-butik, 2020-01-14.
GM42642 och GM42641.

En oval mässingsdosa/snusdosa präglad med evighetskalender på lock och botten. Daterad till 1750-talet. Upphittad och gåva av Christina Gustafsson Jansson, Sandviken,
2020-01-10.
GM42645.

Lampskärm till bordslampa av papper med reklambilder från Gävle. Gåva av Ingela Hagberg.
GM42527.

Blå golvvas från Bo Fajans, med segelbåt och havsmotiv. Inköpt på Tradera för 874 kronor.
GM42567.

Blomkruka tillverkad vid Bo Fajans, formgiven av Ewald Dahlskog, "Tellus", "10". Gåva i samband med nedläggningen av Gefleortens Mejeri i Gävle 2020.
GM42591.

Sjuksköterskedräkt med tillbehör som tillhört Amanda Palm (1877-11-05). Gåva av Cecilia Müntzing, Mölle.
GM42633.

Ett brevkortsalbum, ett fotografialbum samt lösa foton. Gåva av Cecilia Müntzing, Mölle.
GM42634 och GM42635.

Fotografi från Hagaströms Seminarium, skolfoto 1906–1908. Gåva av Bernt Johansson (kontakt via telefon).
U13000.

Tre fotoalbum, ett inramat porträtt samt att antal lösa fotografier (sent 1800-tal till tidigt 1900-tal) som har tillhört Jenny Viktoria "Tora" Svensson (född Larsson 1885-01-09) som bland annat drev Brukshotellet i Sandviken. Gåva av Agneta Svensson, Varberg.
GM42596, GM42597, GM42598 och GM42599.

Sparbössa i keramik i form av en träsko, tillverkad före 1924 av Bobergs Fajansfabrik. Gåva av Anki Börjeson, Uppsala.
GM42595.

En liten grön keramikvas från Gefle Porslinsfabrik, formgiven av Lillemor Mannerheim. Gåva av Ulrika Olsson, Gävle.
GM42594.

Äggkopp tillverkad av Gefle Porslinsfabrik. Inköp från Tradera.
GM42620.

Väggplatta, grön glasyr med motiv av tupp i relief. Tillverkad vid Bo Fajans 1961, formgiven av Christina Fiedler. Inköp från Tradera.
GM42621.

Tobaksburk, tillverkad vid Bobergs Fajansfabrik och formgiven av Eva Jancke-Björk. Inköp från Tradera.
GM42622.

Hänkelvas tillverkad av Bo Fajans och formgiven av Lillie Dahlgren. Inköp från Tradera.
GM42623.

Väggvas tillverkad vid Bobergs Fajansfabrik och formgiven av Eva Jancke-Björk, 1942–1948. Inköp från Tradera.
GM42624.

En 16 mm film från Brodéns charkuteri i Gävle. Gåva av Gunnel Wengelin, Gävle.
Ej inmärkt i samlingen ännu.

Fabriksnytt linnetyg/väv till handdukar samt bordduk från Torsåkers Linnefabriks AB. Gåva av Therese Hoffman.
GM42646, GM42647, GM42648 och GM42649.

En liten försilvrad dosa på fötter med Sandvikens kyrka graverad på locket. Gåva av Emelie Svensson.
GM42625.

Två rakblad i pappersförpackningar av märket Swing (tillverkade i Sandviken). Gåva av Emelie Svensson.
GM42626, GM42627.

Dockteater med dockor, kulisser, rekvisita samt skivor. Teatern har använts på Stadsbiblioteket i Gävle dit den skänktes på 1950-talet av Lennart "Putte" Gotthold. Gåva av Gävle Stadsbibliotek.
GM42670.

Skål med skulpterad fot från Bo Fajans / Gabriel Burmeister. Inköp från Tradera.
GM42653.

Figurin föreställande Fred Flinta, av Dorothy Clough. Inköpt från Laholms Auktionskammare AB via Auctionet.com.
GM42652.

Smörkylare med lock i oglaserad keramik, Bo Fajans. Gåva av Kristina Lindkvist, Gävle.
GM42651.

En gammal kryddburk med lock märkt G.K.F. GEFLE. Troligen tillverkad kring 1900. Inköp från Tradera.
GM42656.

Föremål från mjölkbonde. Förvärvat i samband med bygge av nya basutställningar berörande mjölkhushållning i länet. En mjölkmaskin, spengummin och räkenskaper rörande besättningens avkastning. Material från mitten av 1900-talet. Gåva av Maria Zetterström, Gävle.
GM42613, GM42615, GM42657 och GM42658.

En liten askkopp tillverkad av Gefle Porslinsfabrik, reklam för Läkerol. Gåva av Jimi Appel Johansson, Storvik.
GM42669.

25 st keramikföremål inköpta från Björn Holm, Eskilstuna.
Ännu ej registrerade.

Ett par skidor tillverkade vid Edsbyns Skidfabrik (1910–1984). Gåva av Anne-Li Östlund, Tierp.
GM42668.

Skål, halvglaserad utsida med pålagda blad, insida turkosgrön glasyr, tillverkad av Bo Fajans. Gåva av Kristina Lindkvist, Gävle. GM42678.

Blått ölstop från Gefle Porslinsfabrik. Gåva av Ann-Christin Påhlman.
GM42679.

Skål med lock, s.k. ägghöna från Bo Fajans, design Eva Jancke-Björk. Inköp från Tradera.
GM42680.

Mimosaljus från Elfströms Tekniska fabrik. Gåva av Josefin Norman.
Ännu ej registrerade.

Två målningar med motiv från Gävle av Bertil Lundqvist. Gåva till museet från dödsboet efter Lars Brunstedt, Gävle. Gåvogivare Per Östling med flera.
GM425568 och GM42569.

Konstverket Spelad ilska av Peter Johansson, 2019. Gåva av Jan Widlund, Gävle, samt Gävle musei vänner. Inköpt från Wetterling Gallery AB, Stockholm. GM…

"Fröhuset", en tallkotte i brons monterad på en sten, formgiven och tillverkad av Gunnar Cyrén. Gåva av Mats Törngren-Jäderström, Gävle.
GM …

Konstverket "Himlen är blå" av Ella Tillema, 2019. Inköpt från Ystads Konstmuseum för 60.000 kronor.
GM42654.

Konstverk av Josefin Lindskog, "190917". Inköpt av konstnären för 28 000 kr.
GM …

Golvvas "Vår" av Maud Fredin Fredholm, Bo Fajans. Inköpt för 5.800 kronor från Tradera.
GM …

Vas av Maggie Wibom, Bo Fajans. Inköp från Auctionnet.com för 2040 kronor.
GM …

Bilaga 5

STYRELSEUPPDRAG OCH SAMRÅDSGRUPPER 2020

ABM-gruppen i Gävle	Anki Börjeson, Sofia Hedén
ABM chefsgrupp Gävle	Hans Lindholm Öjmyr, ord. Anki Börjeson ers.
BAF Byggnadsantikvarieföreningen	Daniel Olsson
BARK föreningen för byggnads-antikvarier vid länsmuseer	Daniel Olsson
Den oberoende kommittén för främjandet av Ljusdals municipal-samhälles framskridande	Daniel Olsson
Föreningen Fängelsemuseet i Gävle	Hans Lindholm Öjmyr
Gruppen för barnkultur inom Gävleborgs län	Ingela Linke Jönsson
Gästrike-Hälsinge hembygdsförbund	Hans Lindholm Öjmyr, ord.
Gästrike-Hälsinge hemslöjdsförbund	Anna Larsdotter
Gävle musei vänner	Hans Lindholm Öjmyr
Gävlekeramikens vänner	Kristina Lindkvist
Landsantikvarieföreningen	Hans Lindholm Öjmyr
Ohtsedidh styrgrupp	Maria Björck
Samordningsgruppen för grävärenden i Gävle Kommun	Anders Altner
Samrådsgruppen för kyrkliga kulturminnen i Uppsala stift	Hans Lindholm Öjmyr
Stiftelsen Ecke Hedbergs konstnärhem Tallbo	Hans Lindholm Öjmyr
Stiftelsen Per Erikssons och Hedvig Ulfsparres donationsfond, Gästriklandsfonden	Hans Lindholm Öjmyr, adj.
Styrgruppen kulturhistoriska skyltar i Gävle kommun	Ulrika Olsson

Sveriges uppdragsarkeologiska branschorganisation (valberedning)	Maria Björck
Utvecklingsgrupp för Axmar bruk	Inga Blennå, Richard Schill
Världsarvsrådet, Världsarvet hälsingegårdar	Hans Lindholm Öjmyr, ord. Ingela Broström och Daniel Olsson, ers.
Hälsingegårdar, samrådsgruppen om forskning och kunskapsuppbyggnad	Daniel Olsson

Bilaga 6

KULTURMILJÖ

Större projekt och uppdrag inom arkeologi och byggnadsvård

Det största arkeologiska uppdraget under året har varit utredningen av en 3,4 mil lång och 0,2–0,8 mil bred korridor inför ny Ostkustbana norr om Gävle. Utredningen gjordes i samarbete med Arkeologerna vid Statens historiska museer. Resultatet av utredningen är bland annat ett stort antal kolbottnar, kolningsgropar och fäbodar. Inom ramen för utredningen har det även pekats ut lägen som kan utgöra förhistoriska boplatser. Dessa lägen kommer att utredas under 2021.

Inom projektet *Ett kvalitetshöjt fornlämningsregister* har lämningar främst i Gävle kommun granskats i fält och poster har rättats i Kulturmiljöregistret. Inom projektet *Skog och historia* har lämningar i Gästrikland och Hälsingland fältgranskat och registrerats i Kulturmiljöregistret.

Länsmuseet och Arkeologerna/Statens historiska museer har tillsammans arbetat med arkeologi i kulturreservatet Axmar bruk. Syftet har varit att öka kunskapsunderlaget för kulturreservatet och de trädgårdar som tidigare funnits där. Undersökningarna har främst gjorts i trädgårdarna vid det före detta växthuset och vid platsen för den äldsta herrgården. Fokus har i första hand varit att identifiera och dokumentera områdets system av trädgårdsgångar.

Skogsbolag och markägare har anlitat Länsmuseet att utföra rådgivning inför skogliga åtgärder vid exempelvis röjning, avverkning och markberedning. Länsmuseet har utfört en utredning öster om södra infarten till Hudiksvall. Kommunen planerar för kommande detaljplaneläggning av området och Länsmuseet har kontrollerat eventuell förekomst av okända lämningar, gjort antikvariska bedömningar av redan kända lämningar samt pekat ut lägen som bör utredas noggrannare. Totalt nyregistrerades 21 lämningar, 42 tidigare registrerade lämningar återbesöktes och 13 lägen pekades ut för fördjupad utredning.

Länsmuseet har gjort en kulturmiljöinventering på en sträcka av 33 kilometer fördelad på 26 åtgärdssträckor längs Voxna älv. Inventeringen har utförts på uppdrag av Länsstyrelsen Gävleborg inför kommande biotoprestaureringsåtgärder. Totalt påträffades och registrerades 126 lämningar, samtliga betygsattes enligt ett tregradigt skala.

Länsmuseet har, i samarbete med Länsstyrelsen, tagit fram informationsskyltar till fornlämningar och kulturlämningar i Gävleborgs län. Skyltarna berör kulturmiljöer spridda över hela länet. De utgör så väl nytryck av äldre trasiga skyltar som nyproduktion då text nyskrivits och illustrationer tagits fram. Länsmuseet har drivit ett treårigt projekt, Skogsfinnar i Hasssela. Projektet har avslutats med ett digitalt föredrag och framtagande av en mindre vandringsutställning.

Inför Vattenfalls planerade byte av ledningsstolpar och stag i Åsbo undersökte länsmuseet fyra gravar. I gravarna påträffades brända ben efter människor. I en av

gravarna framkom ett stort antal metallfynd, bland annat ett redskapsspänne och ett reliefspänne i brons, agraffknappar och en liten silverten som var virad i två varv. Gravarna har daterats till folkvandringstid.

Inför Ljusdals kommuns planering av småhusbyggnation i Nore undersökte och daterade länsmuseet fyra kolningsgropar. Dateringen visar att kolningen i den äldsta gropen sker 435-602 e. Kr och i den grop med yngsta dateringen 895-1027 e. Kr. Vid undersökningen påträffades också två stenålderslokaler med fynd av slagen kvarts, brända ben och skärvsten.

I samband med planerade VA-ledningar till Microsofts serverhallar i Stackbo har länsmuseet utfört en arkeologisk förundersökning av en järnframställningsplats. I samband med förundersökningen påträffades tre blästerugnar, två kolningsgropar, samt ett 1,5 meter tjockt slagglager. Två kolprover tagna ur slagg har daterats till 253–540 e. Kr.

Inför nybyggnation av parkeringshus på Alderholmen har länsmuseet utfört en arkeologisk förundersökning av berörd yta. I samband med förundersökningen påträffades tre husgrunder efter magasinsbyggnader och/eller lagerlokaler, en strandskoning av timmer tillhörande en tidigare sträckning av Holmkanalen, delar av en stenlagd gata eller innergård och aktivitetsytor.

Länsmuseet har också utfört flertalet schaktningsövervakningar inom Gävle stad, bland annat vid Rådhuskajen där en husgrund påträffades, på Brynäs och Alderholmen har gamla stadslager och brandlager har påträffats.

Museets två byggnadsantikvarier har varit delaktiga genom antikvarisk medverkan i flera projekt under året. Till de större i Gästrikland kan nämnas de interiöra arbeten som pågår i två kyrkor - Hamrånge kyrka och Staffans kyrka. Det är inte ofta sådana här stora arbeten sker i kyrkor, så det har varit ett speciellt år. Arbetena i kyrkorna har pågått i flera år och båda projekten kommer att färdigställas under 2021.

Till mindre omfattande uppdrag som antikvarisk medverkande kan nämnas renovering av grindstolpar samt återställning av en gammal grind vid Axmar bruk. På Forsbacka herrgård renoverades rötskadade balkongstolpar under sommaren och i herrgårdens entréhall återställdes ytskikten, som bland annat rymmer marmoreringar, i början av året. I Forsbacka påbörjades även renovering av klockstapeln på ön Ålborg under året, liksom takförstärkning och renovering på Glödgen, en av byggnaderna inom Forsbacka bruksområde.

En kulturmiljöutredning avseende Tolvfors bruk hör till de mer omfattande under året. Beställare var Livsmiljö Gävle. I projektet jobbade en byggnadsantikvarei tillsammans med en arkeolog och en arkivarie.

Två antikvariska förundersökningar har utförts i Gävle, båda på uppdrag av olika enheter inom Gävle kommun; Hantverkarlängorna på söder och fd biograf Spegeln.

Under sensommaren har gravvårdar inventerats på Skogskyrkogården i Gävle. Inventeringen omfattar närmare 300 gravplatser och uppdraget kommer från Svenska kyrkan i Gävle. Inventeringen kan ses som etapp 2, där etapp 1 utgjordes av inventering av gravvårdar på Gamla kyrkogården i Gävle, 2019.
Till 2020 års större uppdrag i länets norra del hörde inventeringarna av Delsbo och Norrbo kyrkogårdar som utfördes på uppdrag av Dellenbygdens pastorat. Inventeringarna omfattade sammanställning av historik, inventering av gravplatsernas övergripande strukturer och dokumentation av utvalda gravplatser med särskilt högt kulturhistoriskt värde. Jag deltog även i urvalet av kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar på Gamla kyrkogården i Gävle.

Ett annat stort projekt var arbetet med boken *Fiskarkapell i Medelpad och Ångermanland* som har utförts i samarbete med Maria Zetterström, Lars Nylander vid Hälsinglands museum och Bo Ulfhielm vid Sweco, på uppdrag av Härnösands stift. Projektet har pågått sedan 2017 och kommer att avslutas med bokutgivning under 2021.

Länsstyrelsen har under året lämnat bidrag till en rad olika renoveringsprojekt där vi har deltagit som antikvariskt medverkande. Exempel på detta är renoveringen på fäbodvallarna Torkelsbo i Ljusdals socken och Björsbovallen i Norrbo samt åtgärder på hälsingegårdarna Ersk-Mats i Hassela och Gammellåks i Karsjö i Järvsö socken. På kyrkosidan utfördes antikvarisk medverkan bland annat vid ommålning av Los kyrka och Kråkö kapell i Hudiksvalls skärgård, putsarbeten på Järvsö och Hassela kyrkor samt installation av värmepumpsanläggning i Fågelsjö kapell.

Rådgivning

Kommun	Berörda personer	Antal besök
Bollnäs	13	3
Gävle	56	9
Hudiksvall	46	4
Hofors	4	-
Ljusdal	57	8
Nordanstig	21	2
Ockelbo	6	1
Ovanåker	10	2
Sandviken	20	1
Söderhamn	12	-
Utanför länet	10	-

Tabell 1. Rådgivning till privatpersoner, myndigheter och skogsbolag.

Remisser

Kommun	Antal remisser
Bollnäs	6
Gävle	6
Hudiksvall	-
Hofors	1
Ljusdal	17
Nordanstig	2

Ockelbo	-
Ovanåker	8
Sandviken	-
Söderhamn	3

Tabell 2. Antal remissvar/kommun.